

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

Frustra illi obsistu[n]t idololatrae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

sacrofanctæ propria exploratione, & Ricci j literis securus, iam catechumenus, Saluatoris venerabatur effigiem dono sibi à Riccio datam; qui vniuersam eius familiam sacro fonte lastrauit, eratque ipsum lastraturus nisi continuis Mandarinorum precibus eductum è carcere, Pechino abire dura necessitas coëgisset: triduum quo definitus est illius discessus vix in mutuas suffecit Literatorum salutationes quare Nanchinum Patribus mandauit Riccius, baptismo illum expiarent; sed videre illos non potuit, nam malis confectus, catechumenus obiit. Multos alios Riccius homines acutos, in eandem induxerat mentem, nam eorum non nemo cum laude narrabat quicūque à quouis inferretur sermo, descedi ab eo consueuissè absque sensu, in salutem animæ, & in Deum, cuius ipse notitia & amore plenus, implere omnes satagebat; sed terrebatur viam Dei edoctos probèque persuasos scopulus, quem suscipiendæ prolis falsa necessitas obiebat insuperabilem, & vnius vxoris, ablegatis ad suos aliis retinendæ; subducebant enim sacris vndis caput, quas flagitaturi aduenerant; suspiciebant legis Christianæ sanctimoniam sublimem; & cum familias ad Patrem tingendas adducerent, earumque adessent lastrationibus, inuidebant eis bonum cum gemitu quod sibi negabant, vel differebant in euentus nunquam forte cernendos, susceptæ prolis, & defunctorum vxorum. Fuit in iis qui cum familia sacris initiata Christianis, Hanceum patriam Pechino reuersus Catechismum Ricci j denuo edidit suo sumptu, & quàm multis potuit exemplis latissimè vulgavit, certò vt erat cordati celsique ingenij, persuasus neminem fore iudicio præditum quem eius doctrina non addiceret legi Christianæ, cuius interea professionem miser, vxoribus multis implicitus in longinquos mittebat, & incertos casus. Atque ex his iam crebris, iam deinceps con clam, & dissimulanter sed palam in aula theatro editis procurandæ salutis alienæ documentis; desiere suspectum habere Riccium Mandarini omnes, & publicæ rei supremi Denatores, & indubitanter grandi cum laude generositatis & sanctimoniam, ab iis statui cœp. um, contemptu opum, honoris, & Mandarinnatus tam nobili per immensa laborum, & discriminum maria, literarum Sinensium ludores conatúsque aduersantium crudeles, viam ab eo quæsitam, adamatam & votis supplicibus petitam Pechinum, vt Dei sui venerationem legemque stabiliret: quod eos virtutis admiratione stupefecit, & suspicionibus discussis, tranquilo gaudio seranauit.

81.
In conuers.
anim. Ric-
cius lab. cum
plausu.

Frustra illi
obstitit ido-
lolaræ.

Sed longè aliter eadem ex causa Mandarinorum quendam manipulum affectit, iurati olim Confusij desertorem, à quo iubentur Literati Dominum cœli agnoscere, aut si minus illum comprehendant abstinere saltem ab eo negando; at hi transfugæ ad idoia; multorum deprauatione cum sectam auerent, intabescabant scilicet Ricci j prosperis quo sectam suam disputationibus & libris subruere cernebant, & impietatis ac dementiæ damnati. Federatis ergo in defensionem libuit primum tentare Riccium querela, & conditione pacis cum illo inuena-

dz; Enim verò ab eo Sinarum Deos iniquè proferibi, vt Deo vni suo locum daret; deorum quantum est, immensitate orbis facile capi posse; immensitatem quoque accuratationis publicæ, ac priuatæ in gubernatione mortalium eam esse, vt suæ diis singulis sufficerent partes; non sufficeret tempus quo in aliorum officia sollicitudines luas diuerterent, Deus Riccij cœlique Dominus, suum sibi haberet cœlum; cœteris quos probat Riccius terrenos, terram permetteret, & quod scilicet faustumque pace; mutua gauderent; ille conditione frueretur quanto cœlum & stellæ mundo infimo præstant meliori; aquas isti & ventos; montes; campos, & fortunas vitasque hominum regerent, hæc illi, siue ita sentirent, seu metuerent, ne deos suos omnibus spoliarent, si vellent omnia iis arrogare. Ast vbi Riccius hoc ipso eorum delirio errorem reuicit, contra sensum insitæ rationis philosophantem de diuinitate; & quibus optabant humana committi, non deos, sed homines Xacain & Amidam aut spiritus esse æternis addictos ignibus; tunc rabie acti in exitium Riccij cōsulunt; crimeu, vt sunt in iis vaserrimi confingunt, quo illum à Regis beneuolentia diuulsam erant perdituri, nisi scelestæ consilia de cœlo tacta corrumpissent. Erat in iis facinorosus senex, flagitiis grauior quàm annis; et Mandarinum, Bonzium, & idola professus, nomine Tarquonus, vt loquacissimus, & scientissimus totius idololatriæ; arrogantia omnium virtutum ad vnguem sanctus, præterquam modesta summet æstimatione quam ita non norat simulare vt apertè honores sanctimoniz ambiret. Urbanitatum vices lege vsûque fixas reddebat nemini, abundè visentibus reputans, si suo semidei aspectu stoliditatem eorum bearem misit quandoque ad Riccium expectare se illum domi excipiendum, sed saluo decoro, quo prohiberetur inflexione genarum, & corporis si cuiquam abiicere, rescripsit ad eum Riccius expectaret sane, si & quamdiu luberet; cœterum non iturum, sibi nihil esse aut descendendum ab eo aut petendum; eius quidem videndi gratiam nec passu empturum; si tamen se adiret admissurum iisdem ritibus quibus Bonziorum Literati. Sed æquè nihil senem stultissimum superbo spiritu dementabat vt Magisterium ethnicæ pietatis quo in Reginas, & Eunuchos per se suosqueungebat, ex quo illi prouentus largitionum inæstimabilis; sanorum, frequentia, & cœnobiorum, quæ construebantur, Bonziorum detestabilium impuris gregibus; cùmque nulli fas esset, raso, quod Bonziis sanctum est, capite, limen palatij tangere; Reginarum Princeps, opinione ebria deliri senis, quem adorare presentem non poterat, detrita illius tunicæ, & fœda illuue squalidæ adgeniculata, quotidianum exhibebat piæ reuerentiæ honorem. At is grandi pulmone maius aliud spirans, Reginarum sularris perpetuis, Regis aures tentabat, vt sibi Tacquonum eligeret in diuinis Magistrum, & animæ Patrem. Coniuratis porro in Riccium simulachrorum cultoribus, vt alia omnia decissent, instat omnium hic erat; sed cum

eam articulus instaret dandi aduersus illum accusatorij libelli, libratam ab illis in eam perniciem, Deus in sectam refudit vniuersam.

Verſare hanc cepit antistrophei librorum editio quos publico dabat Licihous quidam olim Mandarinus, homo vanissimus nec vulgo laudatus: qui verecundatus Sinarum Magistrum Confusum, & tritam Literatorum vestigiis orbitam, eius doctrinam eiurare; dehinc noua quædam comminisci de diuinitate; postremo aduolui simulachris, eaque pro diis colere, & quod erat ingenio consequens opinione sui superbe deliranti, fieri sectæ caput, libròique de illa impudentes in lucem protrudere quibus Iam, tum, Venam & Confusum, quatuor Sinarum lumina, & exempla, improbis adscribebat; contra inter heroas, cælo inferebat adoratores idolorum, propudiosa memoria enormium scelerum infames; hos libros cum magna copia Pechinū misisset diribèdos allèctores idolorum auidè perlegunt, & lætitia insani auctorem inuitant iamque iter inibat, cum turma lictorum circumdatur, vincitur, Pechinum quo ibat, sed coniciendus in compedes traducitur, & offensionis publicæ, pessimique exempli pœnam grauem suis cum libris luiturus, quam & dato ad Regem libello vnus de Regni admonitoribus decerni postularat, sed eam senex nequissimus sectis sibi faucibus præuertit. Visum hoc Præsidi Literatorum Furo vrgendæ rei momentam idoneum. De hac vehementes ad Regem dat literas quibus execrabatur Literatorum à Confusio ad idola defectiones impudentes, & professionem doctrinæ tum falsæ, tum impiæ, tum regno exosæ. Propagari ab iis tam latè hanc pestem, vt nisi præfens remedium eam absunderet, breui esset Pechinum in Regiam Bonziorum, & simulachrorum templum degeneratura. Regem fama tam constans idololatram loquebatur, vt lux sectæ librum diceretur manu propria descripsisse. Regis mater, vxores, Eunuchi, vitæ illius priuatæ Ministri, Domini voluntatis, omnes pariter mancipia idololatriæ; ad hanc tamen Pechino exturbantam (cælo arbitror motus) Rescriptum dictauit, dignum Imperatore Christiano, cuius erat hæc clausula; idolorum cultores procul abeunto; cum eorum Ministris deserta incoluntò, nihil eis cum aula, nec decent illos Mandarinorum insignia. Rescriptum statim in mores induxit seuera Præsidis claræque edictio, ne quis Literatorum in posterum, verbo, scriptorve idola nominaret, nisi ad eorum detestationem; qui secus faceret, caritarum exinde spe omni ac iure augendæ dignitatis, & gradus altioris, edictione hac mutare scenam aula omnis; confidenter antea fastuosi obstipo incedere capite; nonnulli dedecus leuitatis in religione commutanda, voluntario exilio, & abdicatione dignitatum vitare maluerunt: in quibus tres erant in exilium Riccij malignè coniurati. Purgata ab idolis aula campum Bonzj retinebant, quod edictio Præsidis vnus tangeret Literatos; triumphabat ferocius solito Tacquonus, quod de sibi obiectis apud Regem nefariis enormibusque flagitiis, Rex silentio respondisset, quasi hominem gra-

Ec 3

82
Idolatria,
& Bonz. ex-
terminantur
Pechino.